

Kainuun Voima Oy

TILINPÄÄTÖS 31.12.2017

Kainuun Voima Oy

Kotipaikka Kajaani
Y-tunnus 0626023-3

Tilinpäätös ja toimintakertomus tilikaudelta

01.01.2017 - 31.12.2017

	Sivu No
Toimintakertomus	1-5
Tuloslaskelma	6.1 - 1
Tase	7.1 - 2
Liitetiedot	8.1 - 7
Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	9.1 - 1

Tilinpäätös on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä (KPL 2:10).
Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta,
jonka aikana tilikausi on päättynyt.

Tilinpäätöksen on toteuttanut
Talenom Talouspalvelut Oy
Auktorisoitu tilitoimisto
Timperintie 13 A
87400 Kajaani

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.2017

Yleistä

Vuosi 2017 oli yhtiön 31. tilikausi. Kainuun Voima Oy on Kajaanin kaupungin ja UPM Energy Oy:n puoleksi omistama yhtiö. Sen tehtävänä on tuottaa voimalaitoksillaan sähköä ja lämpöä osakkailleen omakustannushintaan. Kajaanin kaupunki on vuokrannut omat laitososuutensa Loiste Energia Oy:n käyttöön.

Olellaiset tapahtumat tilikaudelta

Vuosi 2017 oli hyvin merkittävä muutosten vuosi Kainuun Voiman historiassa. Muutoksia tehtiin osuusvoimamallissa osakkaiden kanssa, jolloin vesivoimatuotantojen ohjaus siirrettiin UPM Energylle ja lämpövoimatuotantojen ohjaus Loiste Energialle. Liiketoiminnan operatiiviseen vastuuseen otettiin kumppaniksi Eltel Networks Pohjoinen, joka oli toiminut aiemmin kunnossapitupuolen kumppanina. Nämä olivat toiminnan kehittämisen kannalta pakollisia toimenpiteitä.

Yhtiön pitkäaikainen toimitusjohtaja siirtyi eläkkeelle ja samalla henkilöstörakennetta muutettiin suoraviivaisemmaksi. Vastuualueet jaettiin uuden operatiivisen muutoksen takia.

Vuosi 2017 oli tammikuusta huhtikuuhun lämpötilojen osalta muutaman asteen lämpimämpi, touko- ja heinäkuu olivat taas viileämpiä, pitkäaikaiskeskiarvoon verrattuna. Loppuvuosi pysyi hyvin lähellä pitkäaikaiskeskiarvoa.

Sademäärä oli suuri tammi- ja maaliskuussa, jonka jälkeen sademäärä pysyi lähellä pitkäaikaiskeskiarvoa.

Sääolot olivat suotuisat kesän turpeen nostolle, vaikka alueelliset erot olivat huomattavat. Turvetta saatiin Kainuun alueella kohtuullisesti tuotettua ja sitä on käytetty suunniteltua enemmän, johtuen metsäenergian heikosta saatavuudesta sekä budjetoitua pienemmistä sivutuotevirroista.

Sateinen alkuvuosi mahdollisti hyvän vesivoiman tuotannon, jonka jälkeen tuotanto palautui keskimääräiselle tasolle. Vuoden lopussa järvialtaiden vesivarastot olivat keskimääräisellä tasolla.

Päästöoikeuden hinnan mukaan määräytyvä metsäenergian tuki sähkön tuotannossa jäi vaatimattomaksi, metsäenergian saatavuusongelmien takia.

Hiilen korkea energiavero lämmöntuotannossa pudottaa hiilen kilpailukyvyyn Kainuun Voimassa, sillä lämmöntuotanto on sähkön tuotantoa merkittävämmässä asemassa lämpövoimalaitoksen käytössä. Tämä yhdessä puhtaaseen tuotantoon tähtäävässä suunnitelmassa ohjasi minimoimaan hiilen käyttöä ja hiili toimikin vain poikkeustilanteissa pääkattilan petilämmön säätöpoltoaineena.

Kattilan tehon pienentäminen vietiin loppuun vuoden alkupuolella ja kiertoleijukattilasta tuli kiertoleiju-/leijukattila, riippuen kuormatasosta. Käyttöäönnoton ja säätötoimenpiteiden jälkeen kattila on toiminut erittäin hyvin suunnitellulla toiminta-alueella.

Kesäkuussa 2016 aloitettu turbogeneraattorin täysrevisio saatiin valmiiksi maaliskuun alussa. Laitteisto huollettiin uutta vastaavaan tilaan ja varustettiin jatkuvatoimisella kunnonvalvontalaitteistolla.

Lämpövoimalaitoksella syntyvien lentotuhkan ja pohjahiekan kohdalla saatiin uusia kohteita, jotka hyödynsivät materiaaleja maanrakennustoiminnassa. Laadullisesti materiaalit saatiin pysymään maanrakennusvaatimusten alapuolella, tarkalla polttoaineseurannalla. Varsinkin kierrätyspuun kohdalla haasteet ovat suuret, koska pienikin määrä kyllästeainetta tai maalia pilaa syntyvän tuhkan. Loppuvuodesta tuhkan hyödyntämiselle käynnistettiin hanke, jonka tavoitteena on löytää tuhkan sisältävien komponenttien hyödyntäminen erilaisten tuotteiden raaka-aineena.

Pääkattilalaitoksella polttoaineen hankinta muodosti 83 % muuttuvista kustannuksista. Kotimaisten polttoaineiden liikevaihto määräytyy polttoaineesta otettujen näytteiden analyysituloksien mukaan.

Näytteen oton tehokkuutta parannettiin edelleen kehittämällä pika-analysointimenetelmää ja samalla tietojen reaaliaikaista siirtoa toimittajille. Tällä saadaan aikaan toimittajien itseohjautuvuus parempilaatuisen polttoaineen toimittamiseen. Polttoaineen tasevirhe saatiin pysymään erittäin alhaisella tasolla, jolloin voimalaitos maksaa vain hyötyenergiasta.

Vuoden 2017 merkittävimmistä investoinneista saatettiin loppuun kattilan pienennyksen muutokset ja turbogeneraattorin täysrevisio. Kesällä päivitettiin koko pääautomaatiojärjestelmä.

Kainuun Voima on saanut 30.11.2015 Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta ympäristölupapäätöksen siirtymäkauden ajaksi. Kainuun Voima teki lupapäätöksestä valituksen Vaasan hallinto-oikeuteen, jonka päätös tuli loppuvuodesta 2017. Päätös pakottaa varakattilalla käytettävän rikkipitoisuudeltaan 1 % raskaan öljyn vaihdettavaksi, vähärikkiseen 0,5 %:n raskaaseen öljyyn. Kainuun Voiman valituksessa pyydettiin tarkennusta kreosoottikyllästeisen puupolttoaineen energiaksi muuttamisessa. Tältä osin Kainuun Voima saa jatkaa normaalisti kreosoottikyllästeisen puupolttoaineen käyttöä.

Tuotanto ja liikevaihto

Lämpövoimalaitos tuotti höyryä 576 GWh (vuonna 2016 601 GWh) ja sähköä 91 GWh (89 GWh).

Vesivoimaa tuotettiin 114 GWh (85 GWh).

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Liikevaihto (€)	23 452 027	24 723 678	25 168 433
Liikevoitto (€)	354 408	340 013	544 781
Liikevoitto liikevaihdosta (%)	1,51	1,37	2,16
Oman pääoman tuotto (%)	0,37	-0,10	0,71
Omavaraisuusaste	39,74	32,53	34,48

Arvio tulevaisuuden näkymistä, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Pääkattilalaitoksella on toteutettu tehon pienennys, joka mahdollistaa kattilalaitoksen tehon optimoinnin tarpeita vastaavaksi. Hyvin pienillä kuormilla ajettaessa omakäyttöteho ja säteilyhäviöt ovat suhteellisen suuria. Pääkattilalaitoksella on mahdollisuus lämpökuormasta riippumattomaan sähkön erillistuotantoon. Sähkön markkinahinta määrittelee laitoksen kuormitustason tässä tilanteessa. Markkinasähkön hintataso on merkittävin epävarmuustekijä laitoksen tuotannon tasolle. Sähkömarkkinanoteerausten mukaan markkinasähkön hinnan nousua ei lähitulevaisuudessa ole näköpiirissä.

Lisäystä höyryn käytössä tapahtui vuoden 2017 aikana ja merkittäviä uusia sivutuotteita kuten puuvinassi ja ligniini tuli polttolaitokseen. Tällä toiminnalla on merkittävä vaikutus voimalaitoksen kuormatasoon ja antaa mahdollisuuden kasvavaan tuotantomäärään.

Kainuun Voima Oy toimii ns. Mankala-yhtiönä. Mankala-yhtiö on voittoa tuottamaton yritys, joka toimii omakustannusperiaatteella niin, että omistajat vastaavat yhtiön kaikista kustannuksista. Kiinteät kustannukset jakautuvat osakkaille omistuksen suhteessa ja muuttuvat kustannukset aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Käytön, kunnossapidon ja ennakkohuollon siirtäminen liiketoimintakaupalla uudelle palveluntuottajalle antaa hyvän mahdollisuuden kehittää toimintaa riittävillä henkilöstöresursseilla. Muutoksella saavutetaan lisäksi hallittu henkilöstön keski-ikä laskeminen ja ammattitaidon siirtyminen uusille osaajille.

Tuotantolaitteet ovat hyvässä kunnossa ja näiden valvontamenetelmiä kehitetään jatkuvasti sekä panostetaan mittaustuloksien analysointiin. Näin tuotantolaitekohtaiset elinkaaret pystytään pitämään suunnitelmallisena.

Kainuun Voiman pääkattila on monipolttoainekattila, joka mahdollistaa polttoteknisesti erilaisten polttoaineiden käytön yhdessä tai erikseen. Kattilamuutoksen jälkeen heikompi laatuisten polttoaineiden muuttaminen energiaksi on parantunut.

Tuhkien hyötykäytölle sekä käsittelylle haetaan jatkuvasti uusia kohteita ja menetelmiä, jotta tuhkien sisältämistä komponenteista saataisiin markkinakelpoisia tuotteita. Tuhkien joutuminen kaatopaikoille aiheuttaa toteutuessaan erittäin merkittävän negatiivisen kustannusrakennemuutoksen.

Päästöoikeuksien ilmaisjakojen osuus on tulevaisuudessa iso kysymysmerkki, kuten koko päästökauppamalli ja tämä ohjaa tuotantoa vähäpäästöiseen suuntaan. Tuotantoprosessi on kuitenkin hyvin mukautuva ja polttoaineiden osalta on mahdollista vähentää fossiilisia polttoaineita hyvinkin pieneksi.

Ulkoisia riskejä ovat mahdollisesti Mankala-käytännön poistuminen sekä maksuvalmiusriski. Kiinteiden kustannusten kannalta on tehty toimenpiteitä, jotta niiden osuus saadaan vastaamaan tuotantomäärää ja siten yksikkökustannusta kestäväan suuntaan. Muutoin suuren laitoksen kiinteät kustannukset yhdessä pienien tuotantomäärien kanssa nostavat lopputuotteiden yksikkökustannukset ja on riski lopputuotteiden kysynnälle.

Näkymät vuodelle 2018

Toimintaamme profiloiva tekijä on kotimaisiin energialähteisiin perustuva energiatuotanto, jossa vesivoimalla on tärkeä osuus.

Uuden yhteistyökumppanin kanssa hiotaan operatiivista toimintaa kestävään ja tuottavaan suuntaan, jotta tuotantolaitoksien käyttö on mahdollisimman pitkälle ennakoitua.

Toimintamme pitkäaikaisrahoitusjärjestelyjä, erääntyvien osalta neuvotellaan uudelleen ja näissä tullaan tekemään muutoksia vuoden aikana.

Uuden ympäristöluvan hakuvalmistelut aloitetaan heti vuoden alussa.

Ympäristötekijät

Toimintamme on sertifioitu ISO 14 001 -ympäristöstandardin mukaisesti. Yhtiö toimii toistaiseksi 12.10.2005 annetun ympäristölupapäätöksen mukaan. Tämä määrittelee mm. lämpövoimalaitoksen päästörajat.

Vesivoiman tuotannossa yhtiö toteuttaa Sotkamon järvien säännöstelyä.

Yhtiön henkilöstö ja hallinto

Hallituksen jäseninä toimivat Ari Henriksson, Antti Kangas, Antti Raukola, Eero Suutari, Markku Ryymin ja Matti Vuorinen 24.4.2017 saakka. Tästä eteenpäin kokoonpano muuttui Markku Ryyminin jäädessä pois ja tilalle nimitettiin Reino Huusko. Yhtiön hallitus kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa. Yhtiön toimitusjohtajana on ollut Tapio Kakko 30.9.2017 saakka ja Kimmo Keinänen 1.10.2017 alkaen.

Kainuun Voiman henkilömäärä muuttui 1.11.2017 alkaen 4 henkilöön, kun uusi palveluntuottaja otti vastuun operatiivisesta toiminnasta.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	27	35	35
Palkat ja palkkiot (€)	1 561 965	2 039 753	2 115 970

Tilintarkastajat

Tilintarkastuksen on suorittanut PricewaterhouseCoopers Oy Tilintarkastusyhteisö päävastuullisena tilintarkastajana KHT Pekka Loikkanen.

Osakkeiden määrä osakelajeittain

Yhtiöllä on yksi osakelaji. Osakkeiden lukumäärä on 80 000 kpl.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Tilinpäätös osoittaa voittoa 52 926,39 euroa. Hallitus esittää, että tilikauden voitto siirretään edellisten tilikausien voitto/tappio-tilille eikä osinkoa jaeta.

Y-tunnus 0626023-3

	1.1.2017	1.1.2016
Rahayksikkö EURO	- 31.12.2017	- 31.12.2016
LIIKEVAIHTO	23 452 026,65	24 723 677,60
Liiketoiminnan muut tuotot	1 321 965,78	13 995,73
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-11 145 039,41	-16 003 906,56
Varastojen lisäys / vähennys	-2 736 742,94	2 597 363,94
Ulkopuoliset palvelut	-307 578,80	-160 441,70
	<u>-14 189 361,15</u>	<u>-13 566 984,32</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 561 965,13	-2 039 753,44
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-289 985,28	-330 177,18
Muut henkilösivukulut	7 075,67	-91 439,37
	<u>-1 844 874,74</u>	<u>-2 461 369,99</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 988 729,88	-2 853 754,01
	<u>-2 988 729,88</u>	<u>-2 853 754,01</u>
Liiketoiminnan muut kulut	-5 396 618,81	-5 515 552,24
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	354 407,85	340 012,77
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	294,39	14,60
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-301 775,85	-354 443,28
	<u>-301 481,46</u>	<u>-354 428,68</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	52 926,39	-14 415,91
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	52 926,39	-14 415,91
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>52 926,39</u>	<u>-14 415,91</u>

Y-tunnus 0626023-3

Rahayksikkö EURO 31.12.2017 31.12.2016

V A S T A A V A A**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot	**	730 608,36	730 608,36
	***	730 608,36	730 608,36

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet			
Omistetut	*	139 996,47	139 996,47
Rakennukset ja rakennelmat			
Omistetut	*	10 359 355,74	11 102 116,70
Koneet ja kalusto	**	21 154 961,78	21 106 785,07
Muut aineelliset hyödykkeet	**	22 858,51	32 554,66
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	**	29 800,00	1 513 035,09
	***	31 706 972,50	33 894 487,99

Sijoitukset

Muut osakkeet ja osuudet	**	1 345,67	1 345,67
	***	1 345,67	1 345,67
	****	32 438 926,53	34 626 442,02

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	**	694 204,00	3 430 946,94
	***	694 204,00	3 430 946,94

Saamiset

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	*	2 175 672,34	-8 261,01
Muut saamiset	*	51 710,54	721 115,59
Siirtosaamiset	*	175 927,33	615 329,70
	**	2 403 310,21	1 328 184,28

Rahat ja pankkisaamiset

	**	754 802,84	4 945 639,03
	****	3 852 317,05	9 704 770,25

VASTAAVAA YHTEENSÄ

	*****	36 291 243,58	44 331 212,27
--	-------	---------------	---------------

Y-tunnus 0626023-3

Rahayksikkö EURO 31.12.2017 31.12.2016

V A S T A T T A V A A**OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma

Osakepääoma

** 13 455 034,12 13 455 034,12

*** 13 455 034,12 13 455 034,12

Vararahasto

*** 1 681 879,26 1 681 879,26

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

*** -880 012,89 -865 596,98

Tilikauden voitto (tappio)

*** 52 926,39 -14 415,91

**** 14 309 826,88 14 256 900,49

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta

** 4 800 006,00 19 604 208,00

*** 4 800 006,00 19 604 208,00

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta

** 14 804 202,00 3 674 362,00

Saadut ennakot

** 284 210,52 510 000,00

Ostovelat

** 1 976 614,84 5 763 865,18

Muut velat

** 9 420,35 52 169,04

Siirtovelat

** 106 962,99 469 707,56

*** 17 181 410,70 10 470 103,78

**** 21 981 416,70 30 074 311,78

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

***** 36 291 243,58 44 331 212,27